

**Фостолович В.А., доцент кафедри економіки, менеджменту,
маркетингу та готельно-ресторанної справи, д.е.н.
Житомирський державний університет імені Івана Франка**

Інструменти інноваційного розвитку підприємств в умовах інтенсивної діджиталізації

Інтенсивність діджиталізації сприяє формуванню сучасного інструментарію для організації та здійснення бізнес-процесів. Держава, діяльність якої орієнтована на цифрову трансформацію, ініціює розвиток науки, освіти та діяльності в цьому напрямі. З цією метою передбачено у плані дій на 2021 рік: розвиток адміністративних послуг та їх цифровізація, цифровізація освіти та бізнесу; підвищення рівня цифрової грамотності українців; розвиток підприємництва в частині спрощення та оптимізації засобів адміністративного регулювання бізнесу, впровадження цифровізації дозвільних та ліцензійних процедур; інтегрування цифрових технологій в систему правової охорони та захисту інтелектуальної власності в частині удосконалення електронної державної реєстрації прав інтелектуальної власності та цифровізація всіх процесів щодо охорони прав інтелектуальної власності та ін.

Цифрові технології породжують потребу у застосуванні сучасного інструментарію для бізнесової діяльності. Виходячи із рівня діджиталізації, на усіх рівнях бізнесовим одиницям слід адаптувати свою діяльність до роботи в нових умовах, де інструментами стають цифрові носії. Інструментом пропагування переходу бізнесу на інноваційний тип розвитку на рівні держави важливими є економічні інструменти стимулювання, такі як, наприклад, широкий спектр пільг для підприємств, які інвестують у інноваційний розвиток. На рівні підприємства інструментами, які стимулюють впровадження інновацій та цифрових технологій, є широке застосування в процесі прийняття рішень та маркетингової діяльності аналітичних баз даних. Такі бази даних наповнюються на основі досліджень ринку, які проводяться на рівні держави, підприємств, стейкхолдерів тощо. Ініціювання переходу бізнесу на інноваційний тип розвитку слід провадити через різні засоби комунікацій за допомогою сайтів, формування аналітичних оглядів. Ефективним ресурсом щодо цього є формування мапи інноваторів (landscape).

Проведення різноманітних зустрічей між виробниками інновацій та їх реальними і потенційними споживачами дають можливість виявити співвимірність попиту та пропозиції. Організація і проведення Днів інновацій як інструменту Brokerage Events дає можливість визначити основні напрямки інноваційного процесу підприємства. Інноваційний напрямок розвитку підприємств в епоху постіндустріального розвитку суспільства орієнтований на реалізацію Цілей сталого розвитку. Це було підтверджено результатами Всесвітнього економічного форуму в Давосі. Інструментами інноваційного процесу виокремлено: глобальну взаємодію, самоорганізацію, концепцію призначення та інше. Чисте економічне зростання перестало бути місією будь-якого бізнесу, воно стало інструментом для реалізації місії сталого розвитку.

Концепція «спільної цінності» (shared values) сформувалась на основі синергетичного ефекту від екологічної, соціальної та економічної складової. І, як наслідок зміни потреб та цілей суспільства в умовах інтенсивної цифровізації та безконтактної економіки, ефективним рішенням стала розробка краудсорсингової платформи типу Uplink. Це рішення інтегроване у практику бізнесової діяльності в умовах пандемії послужило інструментом для представлення інноваційних розробок. Впродовж року на цій платформі понад 10 тис. користувачів, які розробили та реалізували понад 900 інноваційних рішень. Використання в бізнесовій діяльності електронних майданчиків типу маркетплейсів розширюють можливості пошуку ринку збуту не лише на національному рівні, але і на міжнародному.

Про активізацію інноваційної активності підприємств України свідчить той факт, що за результатами 2020 року обсяг реалізованої інноваційної продукції склав 59509,0 млн. грн., тоді як у 2018 році його величина була меншою в понад 1,5 рази. Обсяг реалізованої інноваційної продукції нової лише для підприємства із загального обсягу реалізованої інноваційної продукції у 2020 році склав 48738,7 млн. грн., що більше у 2,1 рази при порівнянні із його величиною у 2018 році (23065,7 млн. грн.).

На рівні Виконавчої дирекції АППАУ виокремлено 4 базові інструменти, які сформовані у цикл реалізації інновацій в системі Індустрії 4.0: аналітичні бази даних; засоби комунікації в просуванні інновацій; Brokerage Events; маркетплейс. Ці інструменти формують модель «базового циклу підготовки інноваційної екосистеми» та є незмінною послідовністю етапів на шляху до виходу на глобальний ринок інновацій.

Отже, цифрові трансформації сприяли переходу традиційного підприємництва на діджитал-технології та безконтактну економіку. Інструментарій організації бізнесової діяльності, та її провадження кардинально змінився, також змінилась ціль із спрямування «усе – заради економічного зростання» на «економічне зростання заради сталого розвитку в частині екологічної безпеки, соціального ефекту та економічного благополуччя, що формують синергетичний ефект.